

MAGYAR KURIR

Indult Bétsből, Kedden Julius' 9-dik napján, 1816-dik esztendőben.

Nagy Britannia.

Jun. 18-dikán ilyen beszélgetések fordultak elő a' Parlamentum' alsó házában az *Afrikai* tolvaj Fejedelmekre, legnevezetesebben *Algiriára* nézve: —

Brougham: — „Minden értekeződéseim, mellyeket ezen dologfelől tettem, azt mutatják, hogy ezek a' Fejedelmek *Sárdiniával* és *Nápolyal* alkudozásra léptek, és hogy, mint a' közönség vélekedik, ezen alkudozásokban *Anglia* közbenjáróskodott. Ha igaz az, hogy mi egy ilyen Kötést, a' mi közbejövételünk által helybehagyunk (sáinktzióáltunk), ha mi ezen alkudozásokban valamely részt vettünk; 's mindenkinek felette ha igaz, hogy Lord *Exmouth* azon hadi hajós sereg mellett is, melynek ő a' fő vezére, ezen alkudozásokban közbenjárói foglalatosságot követett-el: így ez gyalázatjára szolgál az *Ánglus* névnek, 's egy olyan tselekedet, a' melynek legboldogtalanabb következései lehetnek. Egy ilyen alkudozás nem egyéb, hanem mind azoknak a' kegyetlenségeknek, prédálásoknak, 's ragadozásoknak helybehagyása, mellyeket eddig ezek a' vad nemzetek elkövettek 's még ezután is elkövethetnének; és pedig annyival is inkább, hogy ez az (*Algieri*) Fejedelem csak arra kötelezte-le magát, hogy csak a' megnevezett Hatalmasságok' kereskedésbéli szabadságát fogja tiszteletben tartani. E'képpen tehát Nagy Britannia által, ezeknek a' ragadozókuak a' magok gonosz tselekedeteikért még egy nagy summa pénz

is szerzetetett jutalomúl; 's azok a' Státusok, mellyeknek ezen kötésekben semmi részek nintsen, büntetetlenül kiprédáltathatnak ezen tengeri tolvajok által! E' nem üres félelmeskedés; mivelhogy már az a' következése lett a' Kötésnek, hogy az *Algiriai* nép megboszszankodván a' maga Fejedelme által kötött egygyezésért, melly miatt a' maga prédálásra való természeti jusainak egygyik ágától, tudniillik attól, hogy a' Nápolyiakat és Sárdiniákat már ki nem prédálhatja, megfosztatott, csak az által tsendesítettethetett-le, hogy eleibe terjesztett, hogy még elég mezeje van a' prédálásra, minthogy Nápolyon és Sárdinián kívül, még csak az egy *Austriát*, 's még néhányakat, a' mellyek valamely más kötés által fedeztetnek, kivévén, a' több *Frankokat* (*Keresztényeket*) mind kiprédálhatja. Az ezen vad nemzetek által gyakoroltatott gonoszság annyival rettenetesebb, hogy ez által pallérozott nemzetek lesznek a' barbarus népeknek áldozataikká, midőn ellenben más felől a' Szeretsenek, ha a' Keresztények által nállok gyakoroltató embervásárban ezekhez rabszolgaságra esnek, a' mellett, hogy ezen embervasárnak nállunk oly heves ellenségei találtattak, sokkal kevesebbet kell szenvedniük, mint a' keresztények szenvednek a' Barbarus Fejedelmeknél.“

Bészédjét azoknak a' sok kegyetlenségeknek előszámlálásán végezte *Brougham*, mellyeket a' keresztények még ezen újabb időkben is kiállani kéntelenítették ezen

vad Fejedelmeknél. Végezetre azt kívánta az Orátor, hogy terjessze a' Parlamentum' eleibe a' Minister azokat az irásokat, a' mellyek az *Algiriai* Fejedelemmel kötött Alkut illetik.

A' példák között, mellyeket ezen kegyetlenségeknek megmútatására elő hordott *Brougham*, említette, hogy *Croker* nevű Anglus tiszt egy versben mint szemmel látó tanú jelen volt, mikor éppen 300 ilyen szerentsétlen keresztény rabszolgákat kiszállítottak az *Algiriaiak* a' partra, a' kiknek azután naponként való eledeljek tsak 1 font megehetetlen kenyérből és vízből állott. Az első 14 napok alatt 70-nen haltak-meg ezen szerentsétlenek között. Dolgoztatásközben a' baromnál nemkülömben bántak velük. Egy dögleletes levegőű szobában 24 függő pokrótzokban hálatták őket. Semmi külömbiséget nem tettek, öregek, gyermekek, asszonyok, 's férjfiak között.

Egy más Anglus tiszt látta, hogy egy Nápolyi elévaló asszonyt nyoltz gyermekeivel egyetemben miként hurtzoltak el ezen raboskodásra, melyben 13 esztendeig szenvedett, 's két gyermekei haltak-el az inségek miatt. 'S ilyen népekkel lépünk mi még is békességes kötésekre! —

Castlereagh: — „Az Országlószék kezénél ezen Dokumentumoknak még tsak egy része találtatik, minthogy az alkudozások még nem végződtek el. Minekutánna elvégződnek, akkor minden késedelem nélkül eleibe fognak ezen háznak minden irások tétettetni, mellyekből által lehet látni, hogy az Anglus Országlószék az igasságnak és politikának minden principiumait a' maga szeméi előtt hordozta ezen dologban. A' mi pedig az Orátor úr' okoskodásait illeti, ezekre még most nem lehet annál egyebet előhozni, hanem tsak, hogy a' Ministerium az igasságnak ügyét ezen alkudozásokban eléggé előmozdítani iparkodott, a' mellyet elég nyilvánosságosan által lehet látni tsak abból is, hogy az *Algiriai* Fejedelem most legelőbbször kötelezte-le magát arra,

hogy ennekutánna a' hozzáeső keresztény foglyokat úgy fogja tartani, mint az Európai nemzeteknél bannak a' hadifoglyokkal, 's a' hadakozásnak végződésekor ő is szabadon bocsátja őket.

Smith nevű tag gyávaságnak nevezte azt, hogy a' pallérozott világnak közepette egy ilyen tengeri tolvajokból álló fészeknek fennállása megengedett, és azt erősítette, hogy mind azok a' Kötések, mellyek valaha ezen tengeri tolvajokkal tétettek, nem egyebek, hanem tsak azok az esztendőnként való ajándékok vagy inkább azok az adófizetések voltak, a' mellyek ezeknek oly feltétel alatt ajánltattak, hogy a' magok ragadozó expeditzióikban az Anglusokat ki-mélljék-meg: „Igen jó alkalmatosságot nyújtott vala, úgy mond, nekünk arra, hogy a' világot ezen veszedelmes emberektől meg szabadítsuk, tavaly a' *Bétsi Congressus*; de mi elmellőztük ezt az alkalmatosságot: kötelességünkben áll tehát, hogy ezt a' tetemes hibát jóvá tegyük.“

Lord *Cochrane* azt erősítette, hogy két Lineahajó tökéletesen elég lett volna arra, hogy az *Algiriaiak* elfogadni kényszerítettessenek az eleikbe szabott feltételeket.

A' felső házban Jun. 21-dikén a' Római Catholicusok' ügye fordult elő. Lord *Donoughmore* egy kérő levelet terjesztett a' a' *Galwai* nevű Grófságban lakó Protestáns Nemesség' és kereskedők' nevében a' Lordok' eleibe. Nagy számú nemesek és kereskedők irták neveiket a' kérő levél alá, a' Catholicus hazafiak' ügyének felvételését 's állapotjoknak jó lábra lejendő állítását kérvén. A' levél letétetett a' Parlamentum' asztalára, a' nevezett Lord pedig olyan jóvallást terjesztett a' Lordok' eleibe, hogy ezen levélnek kívánságához képpes tegyen ígéretet a' Parlamentum az eránt, hogy azokat a' törvényeket és megszorításokat, mellyek által a' Nagy Britanniai és Irlandiai Római Catholicus Hiten lévő lakosok' állapotjaterhelhetik, a' Parlamentum'

üléseinek közelébbi megújításakor, érett megfontolás alá fogja venni, és meg fogja vizsgálni, hogy valyon nem lenne é igasságos és a' czéllal megegyező dolog az, hogy az Országlás' és Constitutio' állapotja az által is erősebb lábra helyeztetődjek, hogy a' Status' minden tagjainak az egyenlő jussokkal és privilegiumokkal való élés megengedtessek.

Lord *Longford* azt mondotta, hogy ő nem hagyhatja helybe ezt a' jóvallást, azért, hogy ő a' czéllal ellenkezőnek tartja azt, hogy a' Parlamentum egy ilyen határozás által magát, ezen fontos tárgy felett való tanácskozásra nézve valamelly meghatározott időponthoz kösse. — Hasonlóképpen ítelt Lord *Bathurst*. — A' Király' fia *Augustus Sussexi* Hertzeg ellenben jónak találta a' *Donnoughmore*' jóvallását.

Az ország' Cancellarius ügyítelt, hogy a' kérdésben lévő dolog ellenkezik a' Constitutiónak lelkével, minthogy ez a' Constitutió egyedültsak a' Királytesmeri az Anyaszentegybáz' fejének lenni, és semmi más Főnek hatalmát meg nem esmeri.

A' keresztényi egymáshoz való megengesztelődéssel legmegegyezőbb módon fejezte - ki magát a' *Norwichi* Püspök: — „Minden keresztény Püspöknek az, úgy mond, a' kötelessége, hogy az emberek' egymásellen való indulatját megengesztelje, és nem az, hogy közöttök hasonlást gerjeszzen; az, hogy a' vallásbéli egyenetlenkedéseket szelidséggel tsendesítse, és nem az, hogy a' köztök uralkodó költsönös haragot mérgesítse. Nagyon ellenkezik Ministereinknek az a' tselekedete a' böltseséggel, hogy a' Király' négy millió alattvalóinak igasságos kívánságát nem telyesítik, 's annak magokat ily vakmerőképpen ellenszegzik. Melly könnyen megtörténhetne, hogy ez a' veszedelmes kiáltás: *Nem kell semmi Pápisztaság!* a' tengerentúl lévő részekről (Ilandiából) ezen sokkal veszedelmesebb kiáltással ekhózzék vissza: *Nem kell a' Nagy Britanniával való egygyesség!*

Hosszas beszélgetés után voksolás határozta-meg a' dolgot, a' melly ezen fontos tárgyra nézve nevezetesen ütött - ki, azért, hogy a' két ellenkező rész között tsak négy voksokból állott az egész különbség. A' *Donnoughmore*' jóvallásának 73 ellenzői, és 69 pártfogói voltak. És így tsak négy voksokból álló többséggel vettetett vissza. Ezen tekintetből úgy nézik sokan ezt a' környülállást, mint a' Catholicusok' ügyének valóságos győzedelmeskedését, és nem kételkednek rajta, hogy a' Parlamentumnak a' jövő téli üléseiben, már egyszer tsak bé fog telni az Ánglus és Irlandus Catholicusoknak ilyrégóta sürgetett kívánsága.

Afrikából, a' *Siera Leonai* Ánglus kolóniából így irt egy Ánglus tiszt, Apr. 24-di napján: — “

„Tsak annyi időm van, hogy arrol tessek jelentést, hogy mi, két két gazdag hajót vezeténk - bé ide, mellyeket prédába nyertünk. Egygyiket én fogtam - el. Ez egy 18 ágyus, 80 matrózos, Portugallus Brigg. Egy óráig verekedtünk vélie. Mind a' két rész sok embert vesztett, a' kik rész szerént elestek rész szerént megsebesedtek. Ez a' Brigg 600 Szeretsenekkel megterheltetve evezett, kiket a' *Benini* partnál rakott volt fel. A' következő napon ismét elfogtunk egy más Portugallus hajót; ez is Brigg; *Antonió* a' neve; 568 Szeretsen rabokkal volt terhelve. *Brasiliába* akart evezni. Ez, ellentállás nélkül megadta magát. A' szerentsétlenek közzül 57-en haltak-meg tsak azalatt, míg ide visszaérkeztünk véliek. Holnap ismét kivezünk öt más ugyan ilyen emberekkel kereskedő hajóknak felkeresésére és elfogására. Azután Napnyugoti Indiába fogjuk venni útunkat, 's onnét vissza evezünk Ángliába. A' rakszolga kereskedés még nagy divatjában foly; ha véget akarunk néki vetni, legalább 30 könnyű hajókra leszen szükségünk, hogy szüntelen fogdoshassuk az emberkupetzeket.

Az idegeneket illető törvényprojektomot, melly felett az alsó ház oly sokáig vetélkedett, 's utoljára tsakugyan még is megerősítette vala, a' felső ház tsak bizonyos változtatással erősítette-meg, melyre nézve ismét vissza adatott az, az alsó ház' eleibe. — A' Palmer' jóvállására meghatározta a' Parlamentum, hogy küldjön egy irást a' Régens Princzhez, oly kérelemmel, hogy — 1)ször, közönségesen nyilatkoztassaki azt, hogy melly nagyon nehezteljen a' Szeretsen rabszolgáknak Barbados szigetén való feltámadásokért — 2)ször, nyilatkoztassa -ki azon való nagy bámulását, melyre azáltal a' hibás vélekedés által felindított, hogy a' Szeretsen rabszolgákat ő Királyi Hertzegsége, vagy a' Parlamentom szabadságba helyezettette volna — 3)ször, javasolja ő Királyi Hertzegsége ezen plántatartományok' Előljáróinak, hogy minden eszközöknek elővétele által iparkodjanak a' Szeretsenek' erköltsi és religiói állapotjának megjobbításán, és azon, hogy azoknak környülállásaikon a' lehetőségig való könnyebbülés tétettethessék.

Az Ánglus Király' egygyik életben nem lévő ötsének fia a' Gloucesteri Hertzeg, házassági életre lépik a' Királynak Maria nevű leányával. Ez a' házasság régen hallatott, de már most valóság, és tsak addig fog halasztódni, míg minden ahoz kívántató készületek megtételnek. Mind ketten 1776 - ban születettek.

Amerika, és Amerikai Szigetek.

Insurgens Generális Boliwárhoz, a' ki Sz. Domingo szigetéről a' Cumanai part mellé evezvén, oda 2700 emberekkel kiszállott, a' lakosok között azonnal hozzátatolta magát valami 3000 emberekből álló sereg, melynek azt az okát adják, hogy Gen. Morilló, a' Királyi seregek' vezére, ismét nagyon elidegenítette, nagy keménysége által, magától a' Király' részére visszaállott tartományokat.

Guadaloupe szigetéről írják, hogy a' tengeren egy Sz. Domingói hajós sereg mű-

tatta-meg magát, a' melly fegyveres sereget vitt, és azt tartják rolla, hogy Barbados és Antigua szigetek felé evez, az ezen szigeteken lakó nyúghatatlan Szeretsenek segítségekre; 's egyéberánt is nem titok már az, hogy Christoph Király már régtől fogva egygyetértésben van külömbkülömb szigeteknek Szeretsen lakosaikkal. Ezeket a' Sz. Domingói fegyveres népet szállító hajókat éppen akkor tájban látták a' tengeren evezni, mikor a' Szeretsentámadás Barbados szigetén kiütött.

Mikor Barbados szigetéről a' legújabb tudósítások Európa felé megindultak, minden nap' 30-tól fogva negyvenig való Szeretsen insurgenst öltek - meg. Még valami 1000-re telt azoknak a' száma, a' kik összefogdosztatva voltak. Még az erdőkben is néhány ezeren tartózkodtak tulajdon vezérjeik alatt.

Azokrol a' Frantziákról, a' kik magoknak Északi Amerikában kerestek menedéket, azt írják, hogy úgy látszik, mintha az Európai dolgokrol minden gondjokat egészen elvették volna, 's tsak arra fordították minden figyelmetességeket, hogy gazdagságaikat, mellyel némelyek közöttük ugyan jól megrakodva hagyták - el Európát, miképpen használhassák 's költhessék legnyúgodalmasabban. Sokak nagysummákat tettek bé részszerént az Ánglus részszerént az Amerikai Bankóba.

A' Sz. Domingói Christoph Királyrol azt írják Londonbol, hogy az ő udvaranagy lépésekkel siet előre a' pompás dolgokban való buborékolásban (egy szóval a' Luxusban). Mostanság egész hajót terheltek-meg számára legdrágább Mahoni vagy Mahagoni fábol való házi butorokkal, melyeket a' Londoni legbiresebb mesteremberek készítettek.

Admirális Brownrol, a' Buenos-Ayresi Szabad Status' tengeri fő vezéréről azt írják, hogy a' Perui tengerre egy nállánál erősebb Spanyol hajós sereg érkezvén-meg, ez által elnyomattatott Lima nak tályékai-

rol, mellyeket egy ideig bészárva tartott, és a' hol sok kárt okozott a' Spanyol anyahazához lüséggel viseltető tengeri kereskedőknek.

Frantzia Ország.

A' Király és a' Familiája Jun. 25 dik napján *Versáliában* ebédeltek; a' véghetetlen sokaság ő Felségeket véghetetlen elragadtatással fogadta; a' szökő kúta szöktek. Vatsorát a' Trianonban adott ő Felsége, a' honnét estvéli tizenegyedfél órakor ment vissza Párisba, a' Thuilleriába. Jun. 26-dikán énekes játék volt a' Királyi kastély' theátrumában. — Jul. 2-dik napján *Rambouillet*be ment az Udvar.

Junius' 26-dikán, a' Királyt kivévén, az egész Királyi Udvar Lord *Wellingtonnál* volt bálban. a' hol még *Berry* Királyi Hertzegné is tántzolt.

Marschal *Suchet*, az *Albuferai* Hertzeg, mint mondják audientzián lévén a' Királynál, egy óráig tartott az audientziája, 's ismét belépett a' Király' szolgálatjába. Marschal *Davoust* is meg nyerte, hogy a' Páristól 6 órányira lévő jószágába, melynek *Savigni* a' neve, vissza jöhessen és ott lakhassék.

Bordeaux városában mostanság különös példáját mutatta *Lussak* Antal nevű ember a' nagy ehetőségnek is, de kivált az ízérzésbéli különösségnek. Megevett, fogadásból, egy nyársan sült egész farkast.

Brasília.

A' Portugallus Király' leányai, a' Spanyol Király' 's ennek ötse' jegyeseik, a' Rio-Janeiróbol jött legújabb tudósítások szerént, még útnak nem indultak volt *Kadiks* felé, sőt már azt is kezdik erőssíteni, hogy talám megtörténhet, hogy az egész házasságból semmi sem fog lenni. A' *Rio-Janeiróba* küldetett Spanyol Követek nem nagy kedvességben látszanak lenni a' Portugallus udvarnál; többire csak azon hajón tartozkodnak, mellyen a' Királyi Hertzegaszszonyoknak megkérésére Amérikába eveztek.

Belgium.

A' Frantzia revolúzióbol nevezetes *Barrere* és Exdirektor *Barras*, egy időtől fogva itt Belgiumban tartózkodnak.

A' Király, meghivattatván az *Orosz* Császár által a' *Szent Szövetségbe* való béállásra, elfogadta a' meghivattatást, 's a' maga' ezen *Szövetségbe* való béállását egy Akta által kinyilatkoztatta.

Svédzia.

Stokholmbolis, mint hallik, Május' 24-dikén elindította a' Svétziai Udvar ezen *Szent Szövetségbe* lett béállásának Aktáját, *Petersburg* felé.

Sárdinia.

Ezen szigetre az *Alghieri* nevű kikötőhelybe nélsny hajók érkeztek - meg azon kalárizshalászók között némelyekkel, kik a' *Bonai* vérontásból megmenekedhettek. Szüntelen üzték őket a' tengeri tolvajok, úgy hogy csak aligalig menekedhettek ki a' körmeik között. Néhány kisdéd hajók, mellyek az ezen Afrikai partokat odahagyni idarkodó szerentsétlenek által igen nagyon megterheltetve voltak, az üzettetés közben a' tengerbe süjedtek. Némelyek ijedtekbe is meghaltak, mikor a' haramia sereg reájok tsapott.

Német Ország.

A' *Rénusi Merkurius* ismét megindult a' *Frankfurtumtól* nem meszszelevő *Offenbach* városából. Az írója Professor *Martin*. *Uj Rénusi Merkur* név alatt adja az ujságát, és semmi Censúra alatt nem leszen.

A' *Hamburgi Beobachter*, *Koblentzi* tudósítások után erőssíti, hogy *Görrest*, a' megtiltatott *Rénusi Merkuriusnak* volt íróját, a' *Bavarus* országlószék 4000 forint fizetéssel, úti költségének megfizetésével, 's egész nyomtatásbéli szabadsággal megkínálta, hogy mennyen *Monachiumba* ujságának kiadására: hanem *Görres* nem fogadta el a' hivatalt. Most *Koblentzben* privatizál.

A' *Bavariai* Király elútozott a' maga *Rénuson* túl lévő tartományainak meglátá-

sára. Már megérkezett *Landauba*, onnét *Zweybrückenbe* veszi útját.

H e l v e t z i a.

Az *Argau* Kantonban ilyen Rendelés jött-ki a' Censúranak eltöröltetése eránt: — „Mi, *Argau* Polgármester és Tanács, rendeljük: 1). A' közönséges levelekre nézve eddig fennállott *Censúra* eltöröltetik. — 2). Minden közönséges levélre, és minden egyéb nyomtatott írásra, fel kell az író, vagy kiadó, vagy pedig a' nyomtató' nevének tetettetni. — 3). A' vallás, erkölcs, közönséges rend, 's a' fennálló Constitúciók és Országlo'zekek eránt tartozó tisztelet ellen valamelly nyomtatott írásban talaltató minden nyilatkozatásokért, valamint szinten a' magános személyeket vagy közösségeket ille ő minden betsületsértésért, felelői tartozik az író, kiadó, vagy nyomtató. — 4). Ezen rendelkezésnek végrehajtatása a' Politziai tisztviselőkre bizattatik. — 5). Ezen rendelkezésnek közönségesen ki kell hirdettetni. Költ *Argauban*, Jun. 18-dikán, 1816-ban.

Középtengeri Vidékek.

A' *Joniai Szigetek* újságában egy Proklamatio jött-ki, a' melly Május' 29-dikén költ, 's azt foglalja magában, hogy Anglus Generális *Maitland* a' *Korfui* Senátust eloszlatta, azért, hogy ez azt kívánta, hogy ő, az 1803-ik esztendőbéli Constitúciónak ereje szerént, a' *Joniai* egyéb szigeteknek is képviselő fő tisztségének tartattassék.

Elegyes dolgok.

Az újabb levelekben ezeket olvasuk: —

A' *Wálesi* Hertzegnének az Angliai Régens Princz feleségének, mikor *Tuniban* járt, egy ifju Oroszlánt adott ajándékba a' Fejedelem: a' Hertzegné pedig azt Generális *Pinónak* ajándékozta, kinek falusi jószágát Olasz országban *Como* mellett magának megvásárlotta ő Hertzegasszonya, F. M. Lajtnánt *Pinó* a' *Schön-*

brunni Cs. K. Vadas kertbe küldötte azt, mint valósággal igen szép ritkaságot, melyért igen szép köszönetet érdemlett Császár ó Felségétől írásban, mint az a' *Majlandi* újságban is kihirdettetett. — Ez az *Afrikai Oroszlánykő* már itt van a' *Schönbrunni* kertben. Két ketske szoptatja.

A' *Frantzia Király'* felkenettetése véghez fog ezen nyarán menni *Rheims* városában.

A' *Frantzia* szélekről érkezett tudósítások szerént, kinyomozta a' *Frantzia Politzia* azt az útát módot, mellyen a' tiltott újsagleveleket idegen országokból *Frantzia* országba bélopták, és a' mellyen az országban bennlévő nyughatatlanok a' külső országokon tartózkodókkal levelezést folytattak. Sokakat fogságra vittek érette. Vámosok is sokan részesültek a' dologban.

Az *Algiriai* Fejedelem kibotsátotta a' fogságból az Anglus Konzúlt, 's azon két hajókat is kiadta, mellyeket ezen Konzúlnak elfogattatásakor nem régen elvétellett vala.

A' *Constitutionnel* nevű Párisi újság azt írta vala, hogy *Gail* nevű asszony, Párisban a' muzsikát és deklamálást tanító Királyi Oskola' Professorává nevezett volna: hanem azt írják a' többi újságok, hogy nem igaz.

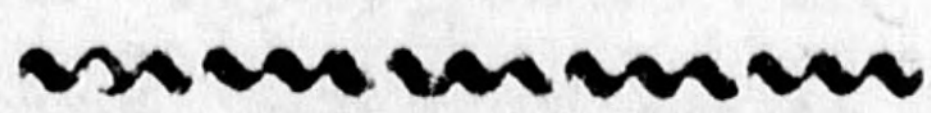
Az *Amerikai* legújabb levelekben írják, hogy *Peruban* és *Meksiaóban* oly nagy felmérgezőléssel foly a' hadakozás, hogy semmi személynek és tulajdonnak nints semmi bátorsársága. A' *Gerillások* oly rettenetesen viselik itt is magokat, mint a' *Spanyol* országiak viselték a' *Frantzia* háború alatt. Leginkább azzal teszik magokat rettenetessé, hogy nem tudhatni, hol és mikor kelljen tőlök félni. Sokszor egy órányi idő alatt megteszik az expeditziójokat. Azon óra alatt már el is távoztak. Az idegeknek állapota legfélelmesebb, mint hogy az otthoniak nagyon gyanus szemekkel nézik őket.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

A' Pesten Julius' 3-dik napján költ levelekben ezeket írják: —

Nálunk a' Pénz eránt kijött Pátens, mellynek következései Hazánkat igen nagy részben illetik, közönséges megnyugodást szerzett. Kiki általlátja belőle, hogy Felséges Urunknak böltsessége, 's atyai gondoskodása olly útat választott, mellyen hív Alattvalói a' Papiros Pénz' betsének leszállása által okoztatott terhétől bizonyosan megmenekednek, és pedig olly módon, hogy abban senki erőltetést ne szenvedjen. — Ezen Felséges Rendelésnek szerentsés következései már most is látszani kezdenek; mert azok, kik eddig Gabonájokat, Gyapjújokat, Boraikat lerakva tartván erőltetett szükségét szerezni igyekeztek, és az illendő nyereséggel meg nem elégedtek, már most, látván a' Cursusnak naponként való javulását, és a' Beváltás által a' Pénz megszűkülésétől félvén, önként kínálkodnak jószágaikkal. Mellyre nézve azon Termékeknek árrok a' vásártól fogva igen nagyon leszállott. És ha még, a' mint az idő mutatja, az idén jó termés is leszen, a' kész fizetésekből élők bizonyosan otsóságot reménylhetnek.

Eperjesen Junius' végén temérdek sok Sásák jelentek-meg, és az egész tájat ellepték. Midőn a' város felett repülnének, a' Napnak világát egészen elfogták, és a' városra setét homályt huztak. Ezen veszedelmes vendégek más esetekben nagy szárazság alkalmatosságával szoktak megjelenni. — Mi hozhatta most őket illy esős esztendőben?

B e t s.

A' Julius' 1-ső napjától fogva folyamathba indittatott 5, 10, 25, 50 forintos Bankónotáknak mustraformáját, nem azért,

mintha ez már eddig a' maga valóságában Olvasóinknak kezükben is meg nem fordult volna, hanem tsak azért, hogy megismértető minémüségeit, a' mustrának az eredetivel való összevetése által, annál inkább megismérhessék: ide tesszük mi is, más, már kész magyar nyomtatásból, ezeknek leírását, a' mint következik: —

„Ezen Notáknak formája hosszúkás négyszeg; mind a' négy féle egyenlő nagyságú.“

„Finom fejer papirosra vannak nyomtatva, melly mesterségesen készült. Beszegések általlátszó; nyomtatások fekete. Mindenik notán a' papirosban meglátszanak ezen szók: Dest. N. 3. Bank, és jobb felől a' párkánynak fejer czifraságában állanak az Arábiai szám felett, melly a' Bankó-Notának nevezeti betset jelenti.

„A' Felső párkánynak jobb felén vagy a' Bankó-Notának nevezeti betse feketén nyomtatva Arábs számmal, ugyan fekete nyomtatásu paizsban; a' párkány közepén a' pénzbeli betse nagy régi Gothus betűkkel.

„A' felső párkánynak bal felén vagy mesterséges húzású rostély ezen betűvel: N. és a' Bankó-notáknak irott számával.

„A' Bankó-Notának közepében vagy:

a) A' Nemzeti Czédula - Bankónak köteleztetése, hogy az azon notát Beadónak, annak betset Ezüst Pénzben a' Conventziós Pénz folyása szerént kifizesse.

b) A' Pénzbeli Summának Száma egy kisded fekete vonásos paizsban; és

c) A' kiadásnak napja, ugymint Julius' 1. n. 1816. kissebb betűkkel.

„Az alsó párkánynak jobb felén vagy feketén munkált, hosszúkás, és mesterségesen kiczifrált mező, mellyen a' BankóNotának Pénzbeli értéke, 's alatta ezen szó: Silbermünze, látszik.

„Az alsó párkánynak közepén a' kisdéd betük alatt mind a' négy féle Bankó-Notákon egyenlő fejer száraz bélyeg (Stampiglie) vagyon, melly két fejü Császári Sast mutat, 's annak melyén Austria, Habsburg, és Lotharingia Czimere vagyon: körülötte pedig a' Vitézi Rendeknek jelei; a' Sas két szárnyain különösen látszanak: Magyar, Cseh, Galiczia, és Lombardia Országok' Czimerei.

„Az Alsó párkánynak bal felén végre vannak ezen szók: Für die Dester. N. Z. Bank, és a' Cassa Directornak aláírása.

A' Czernowitzi Sorsvonással összeköttetett pénznyeréseknek másodversbéli kijádtzodtatása tegnap véghez ment. Az 50.000 Forintokat a' 39655 szám nyerte-el. A' többiről még nem íhatunk, mert még nem jött-ki a' laistrom.

H i r a d á s.

A' Cs. K. Ösi és Familiai Fő igazgatás által Magyar Országban Holitschban a' folyó esztendő Augusztusának 26-dik és 27-dik napjain, feles számú, eredeti Spanyol Hágó-Kosok, néhány száz, hágásra alkalmas, egy és két esztendő, legfinomabb Spanyol eredeti Kosoktól és Anyajuhaktól származott Kosok, továbbá, több, mint 2000 darab, tenyésztetésre tökéletesen alkalmas anya és vemhes juhok, számos fejős tehenek és borjak fognak közönséges kótyavetye által, azonnal való pénzbeli fizetésért, eladattatni.

A' kótyavetye tartatik Holitschban a' Cs. K. múlató kastélyban a' mondott napokon délelőtti 9 órakor. Költ Jul. 8-dikán, 1816-ban.

Jelentés a' Magyar, olvasni szerető Közönséghez.

Egy könyvetske került ki sajtónk alól illy titulus alatt: *A' Délusi Filoklesnek a' Boldogságról való beszélgetése. Egy kis Darab a' Barthelemy Anacharsisából, fordítatva Német Nyelvből*, mellyet az igen Tisztelt közönségnek egész bizodalommal ajánlunk. Az a' nagy munka, mellyből ez fordított, esméretes minden Olvasottak előtt, 's betses volta tudva van; ez a' kis darab pedig méltó jussal ajánlathatik a' többek között az olvasni szerető Ifjúságnak, úgy mint a' mellyben az erkölcsi jóság, 's tisztaság — világi életünkben eleinkbe szabott kötelességeinknek szoros gyakorlására serkentő intések, — a' Vallás mulhatatlanul szükséges voltáról való szép okoskodások foglaltatnak-bé; mellyben a' világi lehető boldogságnak elérésére mintegy út mutatódik. Láthatja ebben az okos ifjúság a' bölts régiségnek szép gondolatjait, 's tudományát, 's az ebben találtató tanátsokat a' maga hasznára fordíthatja. Mi nagyobb nyereség, mint ha az ifjú szív kötelességeivel megesmerkedik; azoknak tellyesítésében boldogsága forrását feltalálja; és az ifjúság' eltévelyedései ellen a' hasznos olvasás által magát megoltalmazza? Méltó jussal reménylhetjük, hogy a' Tisztelt Magyar Közönségnek szolgálni kész igyekezetünk, ezen kis munkában számos kedvelőkre fog találni, mellynek igen tsekély ára, 45 xr

Pesten Jun. 15-dikén, 1816.

Füskúti Landerer' Örökösei.

Julius' 5-dik napján Száz forint Huszaspénzért, Váltótzédulában 264 2/3 forintot — egy Császári aranyért 12 fl. 25 kr. — egy Hollandus Aranyért 12 fl. 30 krt.

Jul. 6-dik napján 100 forint huszas pénzért Váltótzédulában 272 1/4 forintot. — egy Császári aranyért 12 fl. 44 kr. — egy Hollandus aranyért 12 fl. 56 krt.

Jul. 8-dik napján 100 forint huszas pénzért Váltótzédulában 279 1/4 fl. — egy Császári aranyért 13 fl. 4 kr. — egy Hollandus aranyért 13 fl. 12 kr. adtak.